

H. retzevatense DEG. et ZAHN. *H. Cvrstnica planina.*

Ily néven determinálva küldtem meg ZAHN H. úrnak, aki a determinálásomat helybenhagyta avval a megjegyzéssel, hogy ez az erdélyi növény nem fordulhat elő Hercegovinában. Részemről nem tartom valami meglepő adatnak, mert a Délvidéken Rossi is szedte. (Croatia: In monte Visočica.)

Ich habe jene Pflanze unter diesem Namen Herrn H. ZAHN gesandt, der meine Bestimmung für richtig erklärt, dabei aber bemerkt hat, dass diese siebenbürgische Pflanze schwerlich aus der Hercegovina stammen könne. Ich halte den Fund für nicht so auffallend, da diese Art im Süden schon von Rossi¹ (Kroatia: in monte Visočica) gesammelt worden ist.

Turóc megye és a vele határos megyék vadon termő rózsái.

Rosae sponte crescentes comitatus Turóc comitatumque adjectentium.

Irta: { Margittai Antal (Stubnyafüredő).
Auct.: }

Néhány év óta, miután hosszas turóci tartózkodásom alatt elég alkalmam volt a megye egyéb edényes növényeinek áttanulmányozására, különös figyelmet a megye vadon termő rózsáinak átkutatására fordítottam. A megye eme genusának tagjaival nem igen találkozunk az irodalomban, noha a megyében többször megfordult nagy rhodológusunk, BORBÁS VINCE¹ is, de úgy látszik, ő is szívesebben tanulmányozta a megye egyéb, nem kevésbé változatos és gazdag flóráját s nem fordított nagy gondot a megye vadon termő rózsáira. A másik rhodológusunk, KMET ANDRÁS, előbb bzenicai (Barsm.), majd turócszentmártoni esperes-plébános, a megyében lakott, de a megye kutatásainak eredményéről szintén vajmi keveset tudunk. Talán agg kora és betegsége megakadályozta őt abban, hogy a megye vadon termő rózsáit rendszeresen átkutassa. A megye rózsáit illetőleg néhány adatot találunk WAGNER J. «Turóc vármegye edényes növényei» című munkájában s egynehány adatot már én is publikáltam a «Magyar Botanikai Lapok»-ban megjelent s a megye flórájáról írt cikkemben. Ezeket azonban csak töredékeknek lehet tekinteni s nagyon szegény képét nyújtják a megyében termő rózsáknak.

A megye rózsáinak átkutatására boldogult KUPCSOK S. rhodológusunk hívta fel figyelmemet. Néhány éven keresztül több száz

¹ Vgl. H. ZAHN, Beitr. z. Kenntn. d. Hieracien Ungarns und der Balkanländer. Magy. Botan. Lap. VIII. 1909: 309.

ívre terjedő anyagot gyűjtöttem össze s duplumjaimat KUPCSOK-hoz küldtem meghatározás céljából. A meghatározást nem tudta befejezni, ebben megakadályozta halála. A nagy anyag meghatározás nélkül maradt s minthogy nem akartam, hogy fáradságom kárba vesszen, magam fogtam hozzá az anyag meghatározásához. A meghatározott anyag revideálását DR. SABRANSKY H. [ORVOS Söchauban (Steiermark)] úr vállalta el, kinek fáradozásáért ez úton is hálás köszönetet mondok.

Kutatásaimkor természetesen többször kellett átlépnem a megye határát s így adataim közt vannak olyanok is, amelyek a szomszédos megyékre vonatkoznak, de ezek a turóci adatokhoz képest elenyészően csekélyek s ezek termőhelye után az illető megyét is jelzem. Amely termőhely után a megye neve nincs kitéve, úgy az Turócmegyében van. Arra törekedtem, hogy cik-kemmel, ha nem is tökéletes, de az eddigieknél mégis bővebb és egységes képet nyújtsak a megyében vadon termő rózsákról. Adataim a következők:

I. Gallicae Crép.

Rosa gallica L.

1. var. *typica* H. BR. In locis graminosis dumosisque pr. Turócszentmárton c. 400 m, sol. calc. — 2. var. *eristyla* R. KELLER subvar. *liophylla* BORB. In locis apricis pr. Lézsa c. 400 m, sol. calc. — 3. var. *haplodonta* BORB. In collibus dumosis apricisque pr. Garamberzence c. 400 m, sol. trachyt. — 4. var. *pumila* BRAUN. In locis graminosis ad viam ad «Büdös forrás» ferentem pr. Znióvárja c. 500 m, sol. calc. — 5. var. *pannonica* BORB. (= *R. austriaca* var. *pannonica* WIESBAUR). In pascuis pr. Bella c. 400 m, sol. calc. — 6. var. *austriaca* CR. In locis graminosis pr. Nécspál c. 400 m, sol. calc. — 7. var. *cordifolia* HOST. In locis graminosis apricisque pr. Nécspál et Valesa c. 400 m, sol. calc. — 8. var. *liostyla* GELM. In locis graminosis pr. Turócmeggyes c. 600 m, sol. calc. — 9. var. *oligacantha* MILL. In locis apricis in valle Valesa c. 400 m, sol. calc.

E csinos rózsák rendszeren a szántóföldek mesgyéin és a dombokon egymás töltött elterülő szántóföldeket eiválasztó kis magaslatok füves helyein teremnek. Itt-ott azonban a parlagon maradt és legelőkül használt szántóföldeken is megtalálhatók.

II. Caninae Crép.

a) *Rubrifoliae* CRÉP.

1. *Rosa rubrifolia* VILL. var. *Kelleri* CRÉP. In locis dumosis in subalp. m. Tlszta, c. 900 m, sol. calc.

b) *Vestitae* R. KELLER.1. *Rosa mollis* SM.

1. var. *typica* R. KELLER. In locis dumosis pr. Turesek, c. 600 m, sol. trachyt.

2. *Rosa tomentosa* SM.

1. var. *cinerascens* DUM. In locis dumosis pr. Turócliget c. 600 m; in m. Kaštán pr. Berestyénfalva c. 700 m; pr. Suttó c. 400 m, sol. calc.; in m. Madaras, com. Bars c. 800 m; pr. Kör-möcbánya, com. Bars c. 600 m, sol. trachyt. — 2. var. *cinerascens* DUM. f. *leiocarpa* BORB. In locis apricis in valle Bella; pr. Mosóc c. 500 m; pr. Turócliget c. 600 m, sol. calc. — 3. var. *micans* DÉSÉGL. In locis dumosis ad pag. Turócmeggyes c. 600 m; in valle Zsarnovica c. 500 m; in valle Likauvka pr. Rózsahegy (com. Liptó) c. 600 m, sol. calc. — 4. var. *micans* DÉS. f. *submicans* MARG. ET SABR. nov. forma. A var. *micante typica* DÉS. differt foliis ellipticis, serraturaque minore et hinc inde duplicata. Hab. in locis dumosis pr. Kralován c. 400 m, sol. calc. — 5. var. *dumosa* GREY. In locis dumosis pr. Valesa c. 400 m; pr. Turócmeggyes c. 600 m; in m. Hradistye pr. Necpál c. 700 m; in valle Bella c. 500 m, sol. calc. — 6. var. *dimorpha* DÉS. In collibus dumosis pr. Berestyénfalva c. 500 m, sol. calc. Frutex unicus. — 7. var. *cuspidatoides* CRÉP. In locis dumosis pr. Turócmeggyes c. 600 m, sol. calc. — 8. var. *pseudocuspidata* CRÉP. In m. Kalvária pr. Zníováralka c. 500 m, sol. calc.; pr. Jánoshegy c. 700 m, sol. trachyt. — 9. var. *umbelliflora* SCHW. In collibus dumosis pr. Turócliget c. 600 m, sol. calc.; ad viam ferream inter pag. Stubnyafüzdő et Alsóturcsek c. 600 m, sol. trachyt. — 10. var. *subvillosa* CHRIST. In locis dumosis pr. Turócliget c. 600 m, sol. calc. — 11. var. *subadenophylla* BORB. In m. Hradistye pr. Necpál et in m. Suchy vrch pr. Raksa c. 700 m, sol. calc. — 12. var. *subglobosa* CARION. In locis dumosis inter pag. Tótpróna et Polerejka c. 400 m; in valle Suchy (Nagy-Fátra) c. 600 m, sol. calc.; in m. Madaras, com. Bars c. 800 m, sol. trachyt. — 13. var. *cinerella* (DÉS.). In valle Bella, c. 500 m, sol. calc. — 14. var. *Tounoniensis* DÉS. In m. Madaras, com. Bars, c. 800 m, sol. trachyt. — 15. var. *anthracitica* CHRIST. Frutex unicus pr. Kralován, c. 500 m, sol. calc.

c) *Rubiginosae* CRÉP.1. *Rosa rubiginosa* L.

1. var. *fallax* R. KELLER. In locis fruticosis inter pag. Tótpróna et Polerejka c. 400 m, sol. calc. — 2. var. *seticarpa* BORB. et HOLUBY. Ibidem. — 3. var. *microphylla* R. KELLER. f. *mini-*

secula OZANON. In collibus dumosis pr. Ruttká c. 400 m, sol. calc. — 4. var. *diminuta* BOREAU. Pr. Mária-forrás ad pag. Stubnya-füzdő c. 500 m, sol. calc.

2. *Rosa micrantha* SM.

1. var. *sepicola* DÉS. In locis dumosis pr. Ókörmöcke. com. Bars, c. 500 m, sol. trachyt. — 2. var. *polyacantha* BORB. In collibus apricis dumosisque inter pag. Tótpróna et Polerejka, c. 400 m, sol. calc. — 3. var. *lactiflora* DÉS. In collibus apricis pr. Tótpróna c. 400 m, sol. calc. — 4. var. *perparva* (BORB.) f. *suprahirta* MARG. et SABR. n. f. A *typica perparva* (BORB.) differt foliis non solum ad costam sed etiam in lamina superiore pilosulis. Hab. in locis dumosis pr. Turócliget c. 600 m, sol. calc.

3. *Rosa agrestis* SAVI.

1. var. *inodora* FR. In locis dumosis apricisque pr. Szucsány c. 400 m; in faucibus Sztrecsény c. 300 m; ad pag. Neepál c. 400 m; ad pag. Suttó, Tótpróna et Polerejka c. 400 m, sol. calc.; pr. Jánoshegy c. 600 m, sol. trachyt. — 2. var. *briacensis* H. BR. In collibus apricis dumosisque pr. Berestyénfalva c. 700 m; inter pag. Tótpróna et Polerejka; pr. Suttó c. 400 m, sol. calc.; pr. Garamberzence c. 400 m, sol. trachyt. — 3. var. *vinodora* KERN. In locis apricis in valle Bella; pr. Tótpróna et Polerejka c. 400 m; pr. Turócmeggyes c. 600 m; in valle Vrickó; in m. Jankova et Kalvária pr. Zníováralja c. 500 m, sol. calc. — 4. var. *denu data* R. KELLER. In locis dumosis pr. Turócmeggyes c. 600 m, sol. calc. — 5. var. *Gizellae* BORB. In locis dumosis apricisque ad pag. Turócliget c. 600 m; inter pag. Tótpróna et Polerejka c. 400 m; in m. Kaštán pr. Berestyénfalva c. 700 m, sol. calc.; pr. Jánoshegy c. 600 m et pr. Garamberzence, com. Bars c. 400 m, sol. trachyt. — 6. var. *Gizellae* BORB. f. *neogradensis* BORB. Solum ad pag. Turócmeggyes c. 600 m, sol. calc. inveni.

4. *Rosa caryophyllacea* BESSER.

1. var. *zalana* WIESEB. In collibus dumosis inter pag. Garamberzence et Jallna; pr. Ókörmöcke, com. Bars c. 500 m, sol. trachyt. — 2. var. *Párvyana* MARG. et KUPK. nov. var. Frutex robustus. Ramuli floriferi sparsissime aculeis gracilibus armati. Stipulae lanceolatae valde acuminatae glabrae, dense glandulosociliatae. Petioli glabri solum hinc-inde sparsissime pilosuli et glandulosi. Foliola elliptica vel elliptico-ovata duplicato-serrata, glandulis suprafoliaribus perpauca. Styli villosi, fructus ovoidei. A *Rosa caryophyllacea* var. *flavescenti* KMET differt petiolis glabris (non tomentosopilosis), glandulis supra foliaribus multo paucioribus, stylis villosis (non pubescentibus). Hab. in locis dumosis pr. Kralován c. 400 m, sol. calc.

d) *Eucaninae* CRÉP.1. *Rosa tomentella* LÉM.

1. var. *sinuatidens* CHRIST. In m. Madaras, com. Bars. c. 800 m., sol. trachyt.

2. *Rosa canina* L.

1. var. *lutetiana* (LÉM.) BAKER. In m. Kalvária et Jankova pr. Znióvárálja c. 500 m; in m. Tlszta pr. Blatnica c. 700 m; in locis dumosis pr. Kralován c. 400 m.; pr. Turócmeggyes c. 600 m, sol. calc. — 2. var. *syntrichostyla* RUP. In valle Choč, com. Liptó c. 700 m: in locis fruticosis pr. Kralován c. 400 m; Stubnya-füldő c. 500 m; Turócmeggyes c. 600 m, sol. calc.; ad pag. Turócnémeti et Turesek c. 500 m, sol. trachyt. — 3. var. *lasio-stylis* BORB. Ad pag. Kralován c. 400 m, sol. calc.; pr. Felsőstubnya c. 600 m, sol. trachyt. — 4. var. *nitescens* H. BR. In locis dumosis pr. Mosóc c. 500 m, sol. calc.; pr. Felsőstubnya c. 600 m, sol. trachyt. — 5. var. *euoxiphylla* BORB. In collibus apricis pr. Ruttká c. 400 m et pr. Turócmeggyes c. 600 m, sol. calc. — 6. var. *submyrtilus* H. BR. In locis apricis pr. Valesa c. 400 m, sol. calc. — 7. var. *sentiosa* ACH. In valle Bisztricska c. 500 m, sol. granit; pr. Kralován et Suttó c. 400 m; pr. Turócmeggyes c. 600 m, sol. calc.; pr. Turesek c. 500 m et pr. Garamberzence, com. Bars, c. 400 m, sol. trachyt. — 8. var. *oxyodonta* KERN. In locis dumosis pr. Turócmeggyes c. 600 m.; pr. Károlyfalva c. 400 m, sol. calc. — 9. var. *glaucescens* DESV. In locis dumosis pr. Turóctölgyes c. 500 m., sol. granit; pr. Turesek c. 600 m, sol. trachyt et pr. Lazán c. 400 m, sol. calc. — 10. var. *Desvauzii* H. BR. In m. Suchy vrb pr. Raksa c. 700 m: in m. Kaštán pr. Berestyénfalva: pr. Turócmeggyes c. 600 m: pr. Tótpróna et Polerejka c. 400 m, sol. calc.; ad pag. Jánoshegy c. 600 m et pr. Alsóturcsék c. 500 m, sol. trachyt. — 11. var. *nitens* DESV. In m. Kaštán pr. Berestyénfalva c. 700 m: in m. Kalvária et Jankova pr. Znióvárálja; ad pag. Turócliget c. 500 m, sol. calc.; pr. Felsőstubnya c. 600 m; pr. Garamberzence c. 400 m, sol. trachyt. — 12. var. *Touranginiana* DES. et RUP. In m. Kalvária pr. Znióvárálja c. 500 m; pr. Kralován c. 400 m.; pr. Turócmeggyes c. 600 m; pr. Rózsahegy, com. Liptó c. 400 m, sol. calc. — 13. var. *fallens* DESÉGL. In m. Jankova pr. Znióvárálja c. 500 m.; in m. Kaštán pr. Berestyénfalva c. 700 m.; pr. Kralován c. 400 m., sol. calc.; pr. Jánoshegy c. 600 m, sol. trachyt. — 14. var. *flexibilis* DESV. In m. Klak pr. Vrickó c. 600 m; in m. Kalvária pr. Znióvárálja c. 500 m, sol. calc. — 15. var. *aciphylla* RAT. Ad pag. Valesa, Tótpróna, Polerejka et Ruttká c. 400 m.; in m. Kaštán pr. Berestyénfalva c. 700 m; pr. Kralován c. 400 m, sol. calc. — 16. var. *micronu-*

lata DÉSÉGL. In locis apricis pr. Mosóc c. 500 m, sol. calc. — 17. var. *montivaga* DÉSÉGL. In locis dumosis pr. Turcsek c. 600 m, sol. trachyt. — 18. var. *spuria* PUG. In m. Kalvária et Jankova pr. Znióvárálja c. 500 m: in m. Hradis'ye pr. Nécspál c. 700 m; ad. pag. Turócliget c. 600 m; pr. Tótpróna et Polerejka c. 400 m, sol. calc.; in locis dumosis pr. Felsőstubnya c. 600 m, sol. trachyt. — 19. var. *frondosa* STEV. In valle Vrickó pr. Znióvárálja c. 500 m; pr. Valesa, Károlyfalva, Kralován c. 400 m; in locis apricis pr. Turócmeggyes c. 600 m, sol. calc.: in locis dumosis pr. Vágkelecsény sol. granit: pr. Alsótüressek c. 500 m, sol. trachyt. — 20. var. *frondosa* STEV. f. *elatiorem* BOBB. In locis apricis pr. Valesa c. 400 m, sol. calc. — 21. var. *myrtilloides* TRATT. In collibus apricis pr. Nécspál c. 400 m, sol. calc. — 22. var. *dumalis* BECHST. In locis dumosis apricisque pr. Rutka, Polerejka Valesa et Tótpróna c. 400 m: in m. Suchy vreh pr. Raksa c. 700 m, sol. calc.; pr. Felsőstubnya et Körmöcbánya, com. Bars, c. 600 m, sol. trachyt. — 23. var. *squarrosa* RAC. In valle Bella: ad. pag. Turócliget, Suttó et Stubnyafüzdő c. 500 m: pr. Turócmeggyes c. 600 m, sol. calc.: pr. Turócnémeti c. 500 m; Felsőstubnya et Körmöcbánya, com. Bars c. 600 m, sol. trachyt. — 24. var. *larifolia* BOBB. In silvis inter pag. Tótpróna et Polerejka c. 400 m, sol. calc. — 25. var. *rubelliflora* (RIP.) In locis dumosis pr. Kralován c. 400 m, sol. calc. — 26. var. *insignis* GREX. Ad pag. Turócmeggyes c. 600 m, Suttó c. 400 m, sol. calc. — 27. var. *subobtusifrons* MARG. et KUPK. nov. var. Frutex robustus. Ramuli floriferi aculeis minoribus falcatisque onusti. Stipulae latiusculae (c. 5 mm latae), obtusae, glabrae. Petioli glabri vel rarissime pilosuli aculeis parvulis armati. Foliola evidenter obovata ad basin attenuata et apice vix acuta, nervis prominutis margine biserrata: serraturis argutissimis. Styli elongati, pilosi. Fructus ovoidei. Proxima *Rosae sarmentoidei* PUG. et *R. insigni* GREX. *Biserratarum*, differt foliis evidenter obovatis ad basin attenuatis et apice vix acutatis. Serratura argutissima. Hab. in collibus dumetosis pr. pag. Turócmeggyes c. 600 m, sol. calc. — 28. var. *fissidens* BOBB. In m. Kalvária et Jankova pr. Znióvárálja; in valle Vrickó; ad pag. Mosóc, Turócliget et Károlyfalva c. 500 m; in m. Suchy vreh pr. Raksa c. 700 m: pr. Tótpróna, Polerejka et Kralován c. 400 m; pr. Turócmeggyes c. 600 m, sol. calc.: pr. Stubnyafüzdő et Turócnémeti c. 500 m; ad pag. Felsőstubnya et Alsótüressek c. 600 m, sol. trachyt. — 29. var. *fissidens* BOBB. f. *acuminata* H. BR. In collibus dumosis pr. Turócliget c. 600 m et in faucibus Sztrecsény c. 400 m, sol. calc. — 30. var. *biserrata* MÉR. In m. Suchy vreh pr. Raksa c. 700 m; in m. Hradistye pr. Nécspál; pr. Turócmeggyes c. 600 m, sol. calc.; pr. Ökörmöcke, com. Bars c. 500 m, sol. trachyt. — 32. var. *semibiserrata* BOBB. In valle Bella: ad pag. Nécspál et Turócliget c. 500 m, sol. calc.; pr.

Felsőstubnya c. 600 m, sol. trachyt. — 32. var. *malmundariensis* (LEJ.). In locis dumosis pr. Körmöcbánya com. Bars, c. 600 m, sol. trachyt. — 33. var. *eriostyla* RIP. et DÉS. In locis dumosis apricisque pr. Ruttka, Tótpróna, Polerejka c. 400 m; pr. Turócmeggyes c. 600 m, sol. calc.; pr. Turesek c. 600 m; Garamberzence et Ókörmöcke c. 450 m, sol. trachyt; inter pag. Turóctölgyes et Turócnémeti c. 500 m, sol. granit. — 34. var. *globularis* (FRANCHET) H. BR. subvar. *perfrondosa* MARG. et SABB. Frutex robustus. Ramuli floriferi inermes, stipulis lanceolatis denticulis perparvis crebris, petiolis glabris aculeatis, foliolis maximis 4.5–5 cm longis et 3 cm latis, glabris, evidenter biserratis. Fructus globosi. Styli pilosi. Hab in dumetis inter pag. Turóctölgyes et Turócnémeti c. 500 m, sol. granit. — 35. var. *glaberrima* DUM. In locis dumosis pr. Alsóturcesek c. 600 m, sol. trachyt. — 36. var. *mediocrima* DÉSÉGL. In valle Zsarnovica et ad pag. Turócmeggyes c. 600 m, sol. calc.; pr. Alsóturcesek c. 600 m, sol. trachyt. — 37. var. *lapidicola* H. BR. In locis dumosis pr. Vágkelecsény c. 400 m, sol. granit. — 38. var. *dolichodonta* SABB. Proxima *R. lapidicolae* H. BR. (e *Transitoris*), a qua differt serratura argutissima, dentibus densis et profunde incisus, anguste cuspidatulis. Foliola rhombo-elliptica, ad basin acuta, apice cuspidifera. Petala pulchre rosea. Fructus oblongi (SABRANSKY in lit.). Hab. in locis apricis pr. Valesa c. 400 m, sol. calc. — 39. var. *oblonga* RIP. et DÉS. In m. Jankova pr. Znióvárálja c. 500 m; pr. Valesa, Tótpróna et Polerejka c. 400 m, sol. calc.; pr. Stubnya-füirdő et Turesek c. 600 m; in m. Madaras, com. Bars c. 700 m, sol. trachyt. — 40. var. *adscita* DÉS. In m. Kalvária pr. Znióvárálja, ad pag. Necpál et Turócliget c. 500 m, sol. calc.; pr. Felsőturcesek et Felsőstubnya c. 600 m, sol. trachyt. — 41. var. *brevipes* BORB. In valle Horki pr. Znióvárálja c. 500 m, inter pag. Tótpróna et Polerejka c. 400 m; ad Turócmeggyes c. 600 m, sol. calc. — 42. var. *oxyphylla* RIP. In m. Jankova pr. Znióvárálja c. 500 m; ad pag. Valesa c. 400 m, sol. calc.; pr. Felsőstubnya, Alsóturcesek et Jánoshegy c. 600 m, sol. trachyt. — 43. var. *sphaerica* GREX. In locis dumosis pr. Ruttka c. 400 m et pr. Turócmeggyes c. 600 m, sol. calc. — 44. var. *glauca* (RIP.) H. BR. In valle Bella c. 500 m, sol. calc. — 45. var. *umbelliflora* RIP. In locis dumosis pr. Mosóc c. 500 m, sol. calc.; inter pag. Turócnémeti et Turóctölgyes c. 500 m, sol. granit. — 46. var. *disparabilis* LM. et OZAN. In valle Bella et pr. Necpál c. 500 m, sol. calc. — 47. var. *stipularis* MÉRAT. In collibus dumosis inter pag. Tótpróna et Polerejka c. 400 m, sol. calc.

3. *Rosa andegavensis* BAST.

1. var. *subsystylis* BORB. In locis graminosis secus viam ad fontem «Büdösförrás» ferentem pr. Znióvárálja c. 500 m, sol. calc. — 2. var. *Schottiana* BRAUN. In locis dumosis pr. Garamberzence,

com. Bars c. 400 m, sol. trachyt. — 3. var. *Suberti* RRP. In locis apricis pr. Körmöcbánya, com. Bars c. 600 m, sol. trachyt.

4. *Rosa nitidula* BESSÉR.

1. var. *barsensis* MARG. et SABR. n. o. v. var. Frutex robustus, ramis flexuosis, aculeis homomorphis onustis, stipulis lanceolatis, glabris cum pilis et glandulis sparse ciliatis; petiolis pilosis hic inde glandulosis, aculeatis. Foliolis ovatis, acuminatis biserratis, ad costam pilosis et in nervis abunde crebre glandulosis, supra glabris. Pedunculo et receptaculo glanduloso-setoso. Sepalis lacinatis dorso hispido-glandulosis. Styli parce pilosi. Fructus ovato-globosi. A typica *R. nitidula* BESS. et var. *Blondacana* BORB. differt stylis non villosis sed parce pilosis. A *R. nitidula* f. *belgradensi* BORB. receptaculis et pedunculis glanduloso-hispidis. A proxima *R. nitidula* var. *viscidula* PUG. sepalis dorso abunde hispido-glandulosis, petiolis pilosis, foliolis ovatis (non ovato-orbicularibus). Hab. in locis dumosis pr. Körmöcbánya, com. Bars c. 700 m, sol. trachyt. — 2. var. *Blondacana* RRP. In locis apricis pr. Kralován c. 400 m. sol. calc. — 3. var. *rotundifolia* M. Frutex robustus c. 2—2.50 m altus. Ramis subinermibus rarissime aculeis gracilibus tectis, ramulis floriferis abbreviatis inermibus. Petiolis glabris glandulosis aculeatis et glanduloso-setosis. Foliola sat magna rotundata vel ovata obtusa vel parce acuminata biserrata, in lamina superiore viridia, subtus pallida iuniora rubescentia, glabra solum ad costam et in nervis rarissime glandulosa. Serratura glanduloso-ciliata. Stipulae glabrae glanduloso-ciliatae, lanceolatae, acuminatae. Pedunculus rarissime glanduloso-setosus et cum pilis longis + tectus. Receptaculum ovoideum glabrum. Sepala lacinata, laciniis sparse glanduloso-ciliatis glabris. Fructus ovoideus. Styli dense pilosi. A proxima *R. nitidula* BESS. var. *Scholtiana* BRAUN differt ramulis floriferis abbreviatis, stipulis lanceolatis (non linearibus) et pedunculis pilosis. Hab. in locis apricis pr. Tótpróna, c. 400 m, sol. calc.

5. *Rosa scabrata* CRÉP.

1. var. *ovifera* BORB. In m. Kastán pr. Berestyénfalva c. 700 m; ad pag. Ruttka c. 400 m, sol. calc; in locis dumosis pr. Garamberzence et Jallna (com. Bars) c. 400 m, sol. trachyt. — 2. var. *subrotunda* BORB. In locis apricis pr. Felsőstubnya c. 600 m, sol. trachyt.

6. *Rosa dumetorum* THUILL.

1. var. *platyphylla* DES. In locis dumosis apricisque in faubibus Sztreesény; ad pag. Ruttka c. 400 m; in m. Jankova pr. Zaióváralfa c. 500 m; pr. Turocmeggyes c. 600 m, sol. calc.; pr.

Turesek, Körmöcbánya. com. Bars c. 600 m, sol. trachyt; inter p. Turócnémeti et Turóctölgyes c. 500 m, sol. granit. — 2. var. *arbiça* CHRIST. In m. Kalvária et Jankova et in valle Horki pr. Zníováralja; pr. pag. Szlován c. 600 m. ad pag. Kralován c. 400 m, et Turócmeggyes c. 600 m, sol. calc.; pr. Jánoshegy, Turesek c. 600 m, sol. trachyt; in valle Bisztricska pr. Tarnó; inter pag. Turócnémeti és Turóctölgyes c. 500 m, sol. granit. — 3. var. *ramealis* PUG. In locis dumosis pr. Kralován c. 400 m, et pr. Turócmeggyes c. 600 m. sol. calc.; ad pag. Felsőstubnya et Alsótűresek c. 600 m, sol. trachyt. — 4. var. *semiglabra* RIF. In locis apricis dumosisque pr. Tótpróna et Polerejka c. 400 m, pr. Turócliget et Mosóc c. 500 m, sol. calc.; pr. Felsőturesek c. 600 m. sol. trachyt; pr. Vágkelecsény c. 400 m, sol. granit. — 5. var. *platyphylloides* DES. et RIF. In locis apricis pr. Suttó et Ruttká c. 400 m: pr. Turócmeggyes c. 700 m, sol. calc. — 6. var. *platyphylloides* DES. et RIF. f. *atrichogyna* BOBB. Ad pag. Felsőstubnya c. 600 m, sol. trachyt — 7. var. *obscura* PUG. In locis apricis dumosisque pr. Suttó, Valesa, Károlyfalva c. 400 m; pr. Turócmeggyes c. 600 m. sol. calc.; pr. Felsőstubnya c. 600 m; pr. Garamberzence, com. Bars c. 400 m, sol. trachyt. — 8. var. *trichoneura* RIF. In locis apricisque pr. Ruttká c. 400 m, sol. calc. — 9. var. *cinerosa* DES. In locis dumosis apricisque pr. Polerejka et Tótpróna c. 400 m; in m. Kastán pr. Berestyénfalva c. 600 m, sol. calc.; pr. Turócnémeti c. 500 m, sol. granit; pr. Garamberzence c. 400 m, sol. trachyt. — 10. var. *solstitialis* BESS. In m. Hradistye pr. Neepál: ad pag. Turócmeggyes c. 600 m; in m. Jankova pr. Zníováralja c. 500 m; pr. Kralován c. 400 m, sol. calc.; pr. Jánoshegy, Felsőstubnya, Felsőturesek c. 600 m: pr. Garamberzence, com. Bars. c. 400 m, sol. trachyt; pr. Vágkelecsény c. 400 m, sol. granit. — 11. var. *hemitrichia* RIF. In locis dumosis pr. Körmöcbánya, com. Bars, c. 600 m. sol. trachyt. — 12. var. *subglabra* BOBB. In m. Hradistye pr. Neepál: ad pag. Turócmeggyes c. 600 m: pr. Valesa et Kralován c. 400 m.: in m. Suchy vreh pr. Raksa c. 700 m: in m. Kalvária pr. Zníováralja c. 500 m, sol. calc.; pr. Alsótűresek et Körmöcbánya, com. Bars, c. 600 m, sol. trachyt. — 13. var. *decalvata* CRÉP. In valle Bella c. 500 m., sol. calc. — 14. var. *suboryphylla* BOBB. In locis dumosis pr. Garamberzence, com. Bars c. 400 m, sol. trachyt. — 15. var. *quadica* H. BR. In m. Kastán pr. Berestyénfalva c. 600 m. sol. calc. — 16. var. *heterotricha* BOBB. In locis apricis pr. Turócmeggyes c. 600 m. sol. calc.; pr. Vágkelecsény c. 400 m, sol. granit; pr. Felsőturesek c. 600 m. et pr. Garamberzence, com. Bars. c. 400 m. sol. trachyt. — 17. var. *opaca* GREX. In locis apricis pr. Valesa c. 400 m, sol. calc.; pr. Felsőturesek c. 600 m, sol. trachyt. — 18. var. *Maukschi* KIR. ex BOBB. In locis dumosis pr. Vágkelecsény c. 400 m, sol. granit; pr. Felsőstubnya c. 600 m, sol. trachyt. — 19. var. *globata* DES.

In m. Madaras pr. Madarasalja, com. Bars. c. 700 m, sol. trachyt. — 20. var. *semiglauc*a BOBB. In locis dumosis pr. Kralován et Neepál c. 400 m, sol. calc.; pr. Felsőstubnya c. 600 m, sol. trachyt. — 21. var. *subatrachostylis* BOBB. In locis apricis pr. Felsőstubnya c. 600 m, sol. trachyt. — 22. var. *uncinella* BESS. In locis dumosis inter pag. Tótróna et Polerejka; pr. Neepál c. 400 m; pr. Turócmeggyes c. 600 m, sol. calc. — 23. var. *uncinella* BESS. f. *ciliata* BOBB. Ad pag. Divék c. 500 m, sol. calc. — 24. var. *submitis* GREX (= *Thuillieri* CHRIST). In locis dumosis pr. Felsőstubnya c. 600 m, sol. trachyt. — 25. var. *spinctorum* H. BR. Ad viam ferream pr. Alsóturcsék c. 600 m, sol. trachyt. — 26. var. *inaequiserrata* H. BR. In locis apricis pr. Kralován c. 400 m, sol. calc.

7. *Rosa glauca* VILL.

1. var. *typica* CHRIST. In locis apricis dumosisque pr. Valesa et Neepál c. 400 m, sol. calc.; pr. Felsőstubnya c. 600 m; in m. Madaras pr. Madarasalja, com. Bars. c. 700 m, sol. trachyt. — 2. var. *typica* CHRIST f. *pseudovenosa* H. BR. Ad pag. Kralován c. 400 m, sol. calc. — 3. var. *pilosula* CHRIST. In locis dumosis apricisque pr. Suttó, Neepál et Kralován c. 400 m, sol. calc.; pr. Felsőstubnya, Alsóturcsék c. 600 m; pr. Stubnyafüldő c. 500 m; pr. Körmöcbánya, com. Bars. c. 600 m, sol. trachyt.; inter pag. Turócnémeti et Turóctölgyes c. 500 m, sol. grauit. — 4. var. *Graveti* CRÉP. In m. Suchy vreh pr. Raksa c. 700 m, sol. calc. — 5. var. *falcata* VILL. In locis apricis dumosisque pr. Turócmeggyes c. 600 m, sol. calc. — 6. var. *complicata* GREX (= var. *intermedia* GREX). In m. Jankova pr. Znióvárálja, in valle Bella, ad pag. Divék c. 500 m; in faucibus Sztrecsény; ad pag. Kralován et Rutka c. 400 m, sol. calc.; pr. Vágkelecsény c. 400 m, sol. granit. — 7. var. *complicata* GREX. f. *caballicensis* CHRIST. Ad pag. Turócnémeti c. 500 m, sol. trachyt. — 8. var. *inclinata* CHRIST. In locis dumosis pr. Valesa c. 400 m, sol. calc. — 9. var. *slavodolica* KMET. In valle Bella c. 400 m, sol. calc. — 10. var. *subcanina* CHRIST. In locis dumosis pr. Turócmeggyes c. 600 m, sol. calc. — 11. var. *acutifolia* BOBB. In locis apricis pr. Körmöcbánya c. 600 m, sol. trachyt. — 12. var. *diodus* R. KELLER. In faucibus Sztrecsény c. 400 m, sol. calc. — 13. var. *atrachostylis* BOBB. In m. Kalvária pr. Znióvárálja c. 500 m, sol. calc. — 14. var. *imponens* CHRIST. In m. Madaras pr. Madarasalja, com. Bars. c. 800 m; pr. Jánoshegy c. 600 m, sol. trachyt. — 15. var. *pseudoaffinis* SABB. In m. Hradistye pr. Neepál c. 700 m, sol. trachyt.

8. *Rosa coriifolia* FR.

1. var. *typica* CHRIST. In locis dumosis apricisque ad pag. Suttó, Kralován; in faucibus Sztrecsény c. 400 m; pr. Znió-

váralja et Turócliget c. 500 m, sol. calc.; pr. Alsótüressek et Felsőstubnya c. 600 m, sol. trachyt; inter pag. Turócnémeti et Turóctölgyes c. 500 m, sol. granit. — 2. var. *oblonga* CHRIST. In locis dumosis pr. Mosóc et Nécspál c. 500 m, sol. calc. — 3. var. *lucida* BRÄUCKER. In locis apricis pr. Valesa c. 400 m; pr. Turócliget c. 500 m, sol. calc. — 4. var. *sublucida* SABR. nov. var. (SABRANSKY in lit.). A proxima *R. lucida* BRÄUCKER differt foliolis minoribus, late ellipticis non in acumen longes productis, sed acutis, basi rotundatis, nec cuneatim attenuatis. Styli pilosis, nec albolanatis. Hab. in valle Choč (com. Liptó) c. 700 m, sol. calc. — 5. var. *glabrescens* BORB. In locis apricis pr. Garamberzence, com. Bars. c. 400 m, sol. trachyt. — 6. var. *Vágiana* CRÉP. Ad ripam fluvii Vág pr. Ruttká c. 400 m; in locis dumosis pr. Turócmeggyes c. 600 m, sol. calc. — 7. var. *pynacantha* BORB. In m. Hradistye pr. Nécspál c. 700 m, sol. calc. — 8. var. *barsensis* MARG. et SABR. nov. var. Frutex robustus. Aculei homomorphi. Stipulae lanceolatae, acuminatae, glabrae, glandulosae et glanduloso-ciliatae. Petioli pilosi et glandulosi. Foliola ovata vel elliptico ovata biserrata, serraturis argutiusculis, valde acutis, glanduloso-ciliatis. Lamina foliolorum utrinque rare pilosula, subtus in nervis rare glandulosa supra glaucescens, subtus glaucescens. Pedunculi sat longi glabri. Fructus globosus. Calices nudi, lacinati, laciniis glanduloso ciliatis. Styli pilosi. Hab. ad viam inter pag. Garamberzence et Jallna c. 400 m, sol. andesit. — 9. var. *trichostylis* BORB. In locis dumosis pr. Valesa, inter pag. Tótpróna et Polerejka c. 400 m; pr. Turócmeggyes c. 600 m, sol. calc. — 10. var. *incana* KIT. In m. Hradistye pr. Nécspál; ad pag. Turócmeggyes c. 700 m, sol. calc.; pr. Felsőstubnya et Alsótüressek c. 600 m, sol. trachyt. — 11. var. *Kmetiana* BORB. In locis dumosis pr. Turócmeggyes c. 700 m; pr. Ruttká c. 400 m, sol. calc.

III. Alpinae Dés.

1. *Rosa pendulina* L.

1. var. *levis* SÉR. In valle Nedožor c. 800 m, sol. calc. — 2. var. *setosa* R. KELLER. In valle Nedožor c. 800 m, sol. calc.; in valle Bisztricska c. 700 m, sol. granit; in locis dumosis pr. Felsőstubnya et Körmöcbánya, com. Bars, c. 700 m, sol. trachyt. — 3. var. *lagenaria* VILL. In valle Bisztricska pr. Tarnó c. 700 m, sol. granit; in silvis caeduis pr. Turócmeggyes c. 700 m, sol. calc. — 4. var. *alpina* (L.). In parte superiore vallis Zsarnovica (in silvis caeduis) c. 800 m, sol. calc. — 5. var. *aculeata* SÉR. f. *adjecta* Dés. In silvis caeduis pr. Felsőstubnya c. 600 m; ad viam ferream inter pag. Stubnyafüzdő et Alsótüressek c. 500 m, sol. trachyt. — 6. var. *levipes* BORB. In silvis caeduis in m. Suchy vrch c. 800 m, sol. calc. — 7. var. *pubescens* KOCH. In silvis

caeduis in m. Suchy vrch pr. Raksa c. 800 m; in m. Suchy (Kriván Fátra) c. 1300 m; in dumetis umbrosis, in valle Vrickó c. 600 m; in subalp. m. Tlszta c. 800 m; in valle Neeapál c. 500 m; in valle Nedožor c. 800 m, sol. calc. — 8. var. *adenophora* Krt. In silvis caeduis in m. Drjenok et Suchy vrch pr. Raksa c. 800 m; in subalp. m. Tlszta c. 1000 m; in valle Nedožor c. 800 m, sol. calc.; in subalp. m. Madaras pr. Madarasalja (com. Bars) c. 1300 m, sol. calc. — 9. var. *intercalaris* DÉSEGL. f. *holotrichia* SABR. A proxima var. *intercalari* DÉSEGL. differt foliis in tota pagina inferiore pilosulis (SABRANSKY in lit). Hab. in m. Suchy vrch. pr. Raksa c. 800 m, sol. calc.

IV. *Pimpinellifolia* DC.

1. *Rosa pimpinellifolia* L.

1. var. *typica* CHRIST. In locis graminosis apricisque in subalp. m. Tlszta c. 1000 m, sol. calc. — 2. var. *spinosa* NEILR. In locis graminosis in m. Suchy vrch pr. Raksa c. 800 m, sol. calc. — 3. var. *sorbeifolia* H. BR. Ibidem. — 4. var. *cuneata* BORB. Ibidem. — 5. var. *spinosissima* KOCH. In subalp. m. Drjenok c. 1260 m, sol. calc. — 6. var. *megalacantha* BORB. In locis apricis graminosisque pr. Mosóc c. 800 m, sol. calc. — 7. var. *macropetala* BORB. In locis graminosis in m. Suchy vrch c. 800 m, sol. calc. — 8. var. *melanocarpa* DC. In locis apricis graminosisque in subalp. m. Tlszta c. 1100 m, sol. calc.

V. *Hybridae*.

1. *Rosa gallica* L. × *R. dumetorum* THUILL. (= *R. collina* JACQU.)

1. var. *retinervis* BORB. In locis dumosis pr. Valcsa c. 400 m, sol. calc. — 2. var. *Christii* (WIESB.) J. B. V. KELLER. Ibidem.

2. *Rosa pendulina* L. × *R. dumetorum* THUILL. = *Rosa Margittiana* SABR. nov. hybr.

(SABRANSKY in lit.) Frutex robustus. Ramuli glabri, subinermes, aculeis raris teneris curvatis, iis *Rosae pendulinae* simillimis, onusti. Ramuli, stipulae et foliola juniora rubescentia. Stipulae anguste lanceolatae, glabrae, margine glanduloso-ciliatae. Folia 5—7-na, ovata et obovata, ad basin attenuata, acuta, cum petiolis puberulis, levissime aculeatis, utrinque viridia (juniora versus marginem purpurea), supra glabra, subtus in costa media pilis longis pubescentia. Serratura dentibus tam simplicibus, tam fissis, denticulisque acutis cuspidatis composita. Pedunculi breves bracteis rubentibus tecti. Sepala rubro-tomentosa albo-cincta, linearia, partim laciniata. Corollae mediocres, saturate roseae. Styli parces pilosi. Fructus ovati, glabri.

Kritikus alak, mely jelleménél fogva a *Caninae Pubescentes* seregébe sorolandó ugyan, de mely másrészt karesú, pirosló, majdnem tüskétlen ágaival, pirosló lombjával és épűgy pirosló és fehér szegéllyel ellátott csészeleveleivel, továbbá rendszeren magános virágaival nagyon emlékeztet a *R. pendulina* L. fajtáira. Valószínű, hogy e növény a *R. pendulina* s a *R. dumetorum* THUILL. egy kopasz bibeszálú alakjának, talán a *R. subglabra* BORB.-nak vegyülete. A *Pubescentes* csoportban leginkább a var. *subglabra* BORB. alakjához közeledik, de ettől tojásdad (nem gömbölyű) gyümölcsei és pirosló ágai s levelei stb. miatt könnyen különböztethető meg. A *R. uncinella* BESS. is hasonló rózsánkhoz, de az előbbi szélesebb, kerekded-tojásdad leveleivel és szőrösebb bibeszálaival elegendőképen tér el a *R. Margittaiana*-tól.

Hab. in locis dumosis pr. Jánoshegy c. 700 m et prope Kőrmöcbánya (com. Bars.) c. 600 m, sol. trachyt.

3. *Rosa pimpinellifolia* × *R. pendulina*.

1. var. *reversa* W. et K. f. *protagenes* OZANON. In locis graminosis m. Suchy vrch c. 800 m, sol. calc. — 2. var. *Margarethae* m.* (*Rosa pimpinellifolia* × *pendulina* × *dumetorum*) nov. hybr. Frutex humilis c. 40–50 cm altus, aculeis acerosis setisque dense onustus. Rami floriferi et steriles elongati inermes. Stipulae ovato-oblongae vel ovato-lanceolatae glabrae. Petioli pubescentes et glandulis sparsissime tecti. Foliola minora simpliciter et pro parte duplicato-serrata, serraturis glandulis sessilibus onustis, elliptica subtus et apice + rotundata haud attenuata, glabra, solum ad costam et in nervis pilosula, eglandulosa. Pedunculi elongati (ut in *R. pimpinellifolia* var. *macropetala* BORB.), glabri vel setoso-glandulosi. Fructus glabri vel glanduloso-setosi, ovati, apice attenuati. Sepala rubescentia albocincta ad costam pilosula, eglandulosa, integra et hinc-inde laciniosa, laciniis linearibus. Corolla sat magna petalis albis, aut ungue pallidis roseo-striatis, sepalis maioribus. Styli albolanati.

f. *α. glabra* m. Pedunculus et fructus glabri.

f. *β. seticarpa* m. Pedunculus et fructus glandulose-setosi.

Hab. inter parentes in m. Suchy vrch pr. Raksa c. 800 m, sol. calc.

Igen csinos hármas hybrid. Alacsony termete, törzsének alsó részét borító tüskéi, apró levelei és erősen megnyúlt virágkocsánjai a *R. pimpinellifolia* var. *macropetala* BORB. hatását mutatják. Oldalágainak kissé megnyúltsága, rajtuk a tüskék teljes hiánya, pirosló és fehér szegéllyel ellátott csészelevelei a *R. pendulina* valamelyik variációja hatására engednek következtetni. Ha tekin-

* in memoria uxoris, quacum hanc *Rösam* legi.

tetbe vesszük, hogy levélkéi az ereken, itt-ott még a felső lemezen is gyengén szőrösek, úgy nagyon valószínű, hogy a másik szülő a *R. pendulina* var. *pubescens* BORR., a mely különben a termőhelyen elég nagy számban terem. Minthogy e két szülő egyikénél sem találunk osztott csészeleveleket s a hybridünkön itt-ott hasadt csészeleveleket is találunk, ezt a tulajdonságot egy *Canina*-csoporthoz fajnak, talán a *Pubescentes* valamelyikének behatására kell visszavezetnünk. Ennek a változatnak két alakja van, az egyik terméskocsánja és termése kopasz, a másiké mirigytüskés. A kopasz kocsánú és termésű alak megközelíti a *R. reversa* W. K. var. *Holikensis* KMET-et, de különbözik tőle abban, hogy virágkocsánjai is kopaszak, csészelevelein nincsenek mirigyszőrök, s ágai is kopaszak; a *Holikensis* csészelevelei épek, a mi alakunkon pedig itt-ott hasadtak. A mirigytüskés kocsánú és termésű alak pedig a *R. reversa* W. K. var. *Simkoviczii* KMET-hez közeledik, de virágzó és meddő ágainak tüskétlenségén és csészeleveleinek osztottságán könnyen megkülönböztethető.

Cikkemben összesen 169 adatot sorolok fel, melyekből csak 16 adat esik a szomszédos megyékre. A megyében leginkább eiterjedt talajok közül a rózsák leginkább a meszes talajt kedvelik s a legszegényebb a gránittalaj. A meszes talajon úgyszólván az összes fajokat meglehet találni. Az egyedüli *R. mollis*-t és a *R. tomentella*-t nem sikerült meszes talajon megfigyelni. Lehetséges azonban, hogy idővel még ezek is elő fognak kerülni. A mésztalaj sem mindenütt egyformán gazdag a fajokban és variációkban. E tekintetben is az elsőség Turóc-meggyes, Polerejka és Tótróna környékét illeti meg, a hol valóban nagy gyönyörűséget fog találni a rhodológus a rózsafajok és variációk gazdag változatosságában.

Ruscus Hypoglossum in der Flora Posoniensis.

Von : J. A. Bäumler (Pozsony).

Sehr reich an seltenen, d. h. nur aus wenigen Gebieten bekannten Pilzen ist die Flora von Presburg, wie ich es aus meiner langjährigen Sammeltätigkeit weiss; doch auch bezüglich der Phanerogamen kann sich unsere Flora so mancher Rarität rühmen; dies ergibt sich u. A. auch aus den interessanten Funden, die dem geübten Auge des Herrn Dr. JULIUS GAYER zu verdanken sind. Die Arbeit, die er über diese veröffentlicht hat (vgl. Ung. Bot. Blät. 1917), ist ein sehr wertvoller Gewinn für die Flora von Ungarn. Hier will ich nur zwei Raritäten erwähnen, u. zwar das *Smyrnum perfoliatum*, die Thebnerkobelpflanze — dieselbe war im verfloßenen Sommer in selteuer Üppigkeit dort sehr reichlich

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1918

Band/Volume: [17](#)

Autor(en)/Author(s): Margittai Antal

Artikel/Article: [Turócmegye és a vele határos megyék vadon termő rózsái. 82-95](#)